

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

IČ: 68378068

Sídlo: Na Florenci 3/1420, Praha 1

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2009

V Praze dne 23. 4. 2010

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 28. 5. 2010

Radou pracoviště schválena dne: 17. 6. 2010

Vedení pracoviště:

Ředitel pracoviště: doc. PhDr. Pavel Janoušek, CSc.

Rada pracoviště ve složení:

předseda: Ing. Pavel Janáček, Ph.D.

místopředseda: prof. PhDr. Jiří Trávníček, M.A.

členové:

interní členové:

PhDr. Daniela Hodrová, DrSc.; Ing. Pavel Janáček, Ph.D. (předseda);

doc. PhDr. Pavel Janoušek, CSc.; PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.;

PhDr. Michal Přibáň, Ph.D.; prof. PhDr. Jiří Trávníček, M.A. (místopředseda)

externí členové:

Mgr. Miroslav Balaščík, Ph.D.; prof. PhDr. Jiří Holý, DrSc.; doc. PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.

Dozorčí rada ve složení:

předseda: PhDr. Petr Nejedlý (ÚJČ AV ČR)

místopředseda: PhDr. Petr Šámal, Ph.D. (ÚČL)

členové:

Jiří Padevět (Academia); prof. PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc. (ÚJČ AV ČR); JUDr. Anna

Kokošková (Advokátní kancelář)

Vědecká činnost pracoviště a uplatnění jejích výsledků	4
a) Stručná charakteristika vědecké činnosti pracoviště	4
b) Výčet nejdůležitějších výsledků vědecké (hlavní) činnosti a jejich aplikací	9
c) Anotace šesti nejdůležitějších výsledků vědecké činnosti.....	10
d) Konference, sympozia, kolokvia.....	16
e) Nejvýznamnější popularizační aktivity pracoviště.....	16
f) Spolupráce pracoviště s dalšími institucemi a s podnikatelskou sférou	20
Vědecká a pedagogická spolupráce s vysokými školami	21
Spolupráce s vysokými školami na uskutečňování doktorských studijních programů (DSP) a magisterského a bakalářského studia.	21
Odborné expertizy zpracované v písemné formě pro státní orgány a instituce	23
Mezinárodní vědecká spolupráce.....	24
a) akce s mezinárodní účastí, které pracoviště organizovalo nebo v nich vystupovalo jako spoluorganizátor	25
b) Výčet jmen významných zahraničních vědců, kteří navštívili pracoviště ÚČL AV ČR	26
c) Aktuální meziústavní dvoustranné dohody.....	26

Vědecká činnost pracoviště a uplatnění jejích výsledků

a) Stručná charakteristika vědecké činnosti pracoviště

Ústav pro českou literaturu zajišťuje základní výzkum české literatury v jazykovém i teritoriálním vymezení od počátků do současné doby, a to na úrovni reflektující metodologickou situaci oboru. Vědecká činnost pracoviště zasahuje celé spektrum literárněvědných disciplín: literární historii, teorii literatury, výzkum literární kultury, literárněvědnou lexikografii, editologii a textologii a v neposlední řadě bibliografii a další vědeckou práci s literárněvědnými informacemi. Na rozdíl od dřívějších let, kdy byla značná část vědecké kapacity pracoviště soustředěna na realizaci velkých kolektivních úkolů (*Dějiny české literatury 1945–1989*, *Lexikon české literatury*), rok 2009 znamenal uvolnění této kapacity pro individuální projekty. Hlavní publikační výstupy proto mají převážně podobu vědeckých monografií. V roce 2009 byl ÚČL složen ze šesti oddělení.

K 1. 1. 2009 vzniklo **Oddělení teorie** (vedoucí PhDr. Ondřej Sládek, Ph.D.). Stalo se tak sloučením dvou do té doby samostatných pracovních týmů: oddělení poetiky textu a oddělení teorie prózy. Zatímco kolektiv badatelů soustředěných v oddělení poetiky textu se v posledních letech věnoval především rozsáhlému výzkumnému projektu *Poetika literárního díla 20. století*, pracovníci z oddělení teorie prózy se zabývali naratologií a interpretačnímu využití jejího aparátu. Vznik jednotného oddělení teorie je jednak výsledkem diskuse o dlouhodobé koncepci výzkumné činnosti ÚČL AV ČR, jednak završením určitých tendencí ke vzájemné spolupráci mezi týmy. Jedním z hlavních úkolů oddělení teorie by pro příští roky mělo být vytvoření rozsáhlé několikavazkové encyklopedie – *Kompendia termínů literární teorie a kultury* – a série monografií věnovaných klíčovým literárněteoretickým pojmům.

Vědecká činnost oddělení teorie v roce 2009 probíhala v několika vzájemně se doplňujících oblastech. První oblastí byla práce na individuálních grantových projektech: *Dva žánry a jejich světy v kontextu české literatury* (Bohumil Fořt); *Podoby nové české divadelní hry po roce 1989* (Lenka Jungmannová); *Kritické koncepty současné literární teorie* (Jan Matonoha); *Obraz, gesto, paměť: „formule patosu“ v českém výtvarném umění, literatuře*

a *umělecko-estetickém myšlení 20. století* (Marie Langerová, Josef Vojvodík). Druhou oblastí bylo plnění kolektivních úkolů oddělení teorie, a to jednak starších úkolů (*Úvod do teorie vyprávění, Průvodce po světové literární teorii. Adaptace a aktualizace* [řešitelé: Alice Jedličková, Jiří Trávníček]), jednak úkolů zcela nových – zejm. zahájení práce na *Kompendiu termínů literární teorie a kultury*.

Mezi významné výsledky práce oddělení teorie patří vydání antologie *Osoba a existence. Z perspektivy fenomenologicko-antropologické psychiatrie (1930–1968)*, na níž se jako editor podílel Josef Vojvodík. Antologie patnácti studií stoupenců fenomenologicko-antropologické psychiatrie představuje v českém prostředí dosud téměř neznámou skupinu německých a francouzských psychiatrů a badatelů v oblasti psychopatologie, kteří po první světové válce integrovali do psychiatrického uvažování podněty moderní filozofie. Ve vztahu k literatuře a výtvarnému umění je tematizována otázka, jakým způsobem je v uměleckém díle ztvárňováno narušení vazby mezi člověkem – jako světotvorným subjektem – a světem.

V rámci **Oddělení pro výzkum literární kultury** (vedoucí Ing. Pavel Janáček, Ph.D.) učinil důležitý krok v oblasti výzkumu literární kultury v období stalinismu Petr Šámal knihou *Soustružníci lidských duší. Lidové knihovny a jejich cenzura na počátku padesátých let 20. století*. Šámalova práce představuje jednak důležitý ediční krok – zpřístupňuje cenzurní seznamy, které byly v daném období používány při vyřazování knih z veřejných knihoven, jednak v úvodní studii tuto cenzurní praxi analyzuje a klade si otázku po jejích příčinách. Literární kulturou v neuralgickém úseku novodobých českých dějin se zabývá také Jaroslav Med v knize *Literární život ve stínu Mnichova*, která je připravena do tisku.

Tomáš Breň a Pavel Janáček k vydání připravili kolektivní publikaci „*O slušnou odměnu bude pečováno...*“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Kniha se věnuje přehlížené problematice ekonomických souvislostí literární tvorby. Tématem knihy je vztah spisovatelů k finančnímu ohodnocení jejich práce, vznik a parametry literárního trhu v českých zemích, ustavování a proměny honorářové praxe, podoby patronátu, mecenátu a státní kulturní politiky v českých zemích. Materiálový záběr publikovaných studií sahá od konce 18. století do současnosti, kapitoly jsou uspořádány chronologicky a opatřeny úvodem pojednávajícím o interdisciplinárních průnicích ekonomie a literární vědy. Na začátku a na konci souboru se nacházejí stati s teoretickým nebo historickým přesahem k celku moderní české literární kultury.

Jiří Trávníček vydal antologii *V kleštích dějin. Střední Evropa jako pojem a problém*. Tato obsáhlá antologie obsahuje texty zkoumající geopolitiku, historii, kulturu, literaturu, román,

jakož i samotný koncept střední Evropy a jeho vývoj. Antologie je doplněna rozsáhlou editorovou studií, která přináší historický přehled jednotlivých konceptů. Michael Wögerbauer se podílel na vydání sborníku *Kommunikation und Information im 18. Jahrhundert – Das Beispiel der Habsburger Monarchie*, v němž jsou soustředěny příspěvky k dějinám knižní kultury v prostoru habsburské monarchie. Petr Šámal připravil ke zveřejnění sborník *Literatura socialistického realismu. Východiska, struktury a kontexty totalitního umění*.

Oddělení v roce 2009 zahájilo práci na kolektivním úkolu *Literární cenzura v obrysech. Administrativní kontrola a regulace literární komunikace v české kultuře 19. a 20. století*. Cílem práce je zmapování role cenzury v české literární kultuře od konce 18. do závěru 20. století. Metodologickým východiskem autorského týmu je literárně komunikační pojetí cenzury, obohacené o fenomény decentralizace, rozptýlení a vyjednávání, využívané poststrukturalistickými přístupy k cenzuře.

Oddělení pro výzkum literatury 20. století (vedoucí doc. PhDr. Pavel Janoušek, CSc.) dokončilo kolektivní projekt *Osobnosti české literatury šedesátých let XX. století* a vydalo či do tisku připravilo monografie, jež jsou výstupem tohoto projektu a které bude postupně vydávat nakladatelství Host. Autorskou monografii věnovanou mimořádné osobnosti českého poválečného divadla Ivanu Vyskočilovi publikoval Pavel Janoušek pod názvem *Ivan Vyskočil a jeho neliteratura*. Janoušek Vyskočila nevnímá tradičním způsobem jenom jako mimořádného divadelníka a pedagoga, ale také jako výrazného spisovatele, jehož povídky a texty měly od šedesátých let podstatný vliv na podobu české literatury a spoluformovaly proud poetiky absurdity a literárních experimentů. Do tisku je rovněž připravena monografie Petra Hrušky *Někde tady – český básník Karel Šiktanc*, v níž autor sleduje a interpretuje osudy Šiktancova díla v celé jeho šíři, od počátků až po současnost.

Oddělení se však zároveň věnovalo také otázkám obecnějšího rázu. Kateřina Bláhová vydala monografii *České dějepisectví v dialogu s Evropou (1890–1914)*, v níž se zabývá odkrýváním kořenů moderní české historiografie. Doložila, že dobové úsilí české vědecké obce obstát v evropském kontextu přispělo ke kvalitativní proměně, jež vedla nejen k metodologické precizaci badatelské práce, ale i ke zrodu a metodologickému vyhranění dalších historických disciplín, jakými byly kulturní dějiny či literární historie.

V průběhu roku 2009 vznikl také rukopis *Přehledných dějin české literatury 1945–1989*, které se opírají o čtyřdílné *Dějiny* vydané v předchozím roce, látku ovšem pojednávají s ohledem na co nejširší okruh adresátů (včetně středoškolských studentů). V oddělení se začal rodit koncept projektu, který by měl navázat na úspěšnou publikaci *V souřadnicích*

volnosti a jehož jádrem byl měl být soubor interpretací vybraných literárních děl vydaných po roce 2000. Paralelně s tímto projektem oddělení připravuje novou řadu monografií, navazující na výše zmíněný projekt *Osobnosti české literatury šedesátých let XX. století*.

Lexikografický tým, který pracoval v rámci Oddělení pro výzkum literatury 20. století, dokončil první fázi projektu *Slovník české literatury po roce 1945 on-line*, který formou internetové aplikace (www.slovníkceskeliteratury.cz) přináší více než tisíc hesel českých spisovatelů a literárních časopisů od konce druhé světové války až po současnost. Zahájeny byly práce na rozšíření slovníku o „kapitolu“ hesel literárních institucí (nakladatelství, spisovatelských organizací apod.), které spoluutvářely českou literaturu po roce 1945.

Oddělení dějin literatury (vedoucí PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.) dospělo do závěrečné fáze řešení kolektivního projektu *Myšlení o literatuře: Příspěvky k dějinám literárního dějepisectví, kritiky a polemiky v Čechách*. Výstupem projektu bude soubor sedmi vzájemně se doplňujících publikací tematizujících základní programové texty oboru a jeho proměny od sedmdesátých let 19. století do čtyřicátých let 20. století. Cílem je vyložit danou problematiku v potřebném rozsahu a záběru prostřednictvím literárněhistorických studií a zpřístupnit dobové texty v pramenných edicích opatřených podrobnými komentáři a vysvětlivkami. Oddělení rovněž pracovalo na kolektivním projektu *Lexikon české literatury pro nové tisíciletí*, jehož podstatou a cílem je vytvoření internetové podoby *Lexikonu české literatury*. Podařilo se převést hesla čtyř dílů *Lexikonu* do digitální podoby v redakčním systému. Pro personální a koncepční neshody s vedením ústavu se však tým rozhodl práci na projektu v této fázi ukončit. Tomáš Kubíček dokončil řešení individuálního projektu *Felix Vodička a český literárněvědný strukturalismus*. Výstupem bude publikace *Felix Vodička – názor a metoda*. Jedná se o monografii k dějinám strukturalismu, zkoumající přínos Felixe Vodičky pro metodu analýzy literárního díla z perspektivy literární historie.

Oddělení ediční a textologické (vedoucí Mgr. Jiří Flaišman) dokončovalo týmový projekt *Kritická hybridní edice*. Ta slučuje výhody knižně publikovaného textu s přednostmi počítačové aplikace. Spočívá v samostatné knižní edici, jež přináší kriticky ověřený text se všemi výhodami tradičního média. Přiložený datový nosič (DVD) umožňuje v rámci vytvořené aplikace soustředit veškerý relevantní materiál edičního aparátu, počínaje faksimilní podobou rukopisů, detailní transkripcí rukopisných materiálů, časopiseckými otisky, přináší jednotlivá knižní vydání i relevantní sekundární literaturu. Zásadním přínosem je ovšem nové řešení záznamu variant, které umožní názorně demonstrovat komplikovanou genezi textu. Jako

dílčí výstup projektu byla publikována studie Jiřího Flaišmana a Michala Kosáka *Kritická hybridní edice*. (In *Česká literatura* 57, 2009, č. 2, s. 266–275).

Do závěrečné fáze se rovněž přiblížil individuální projekt Michala Kosáka *Přehled dějin české textologie a ediční praxe*. Blanka Svadbová dokončila individuální projekt *Teréza Nováková ve světle rodinné korespondence*, který zprostředkovává korespondenci Terézy, Arna, Josefa a Theodora Novákových, a to formou knižní publikace s přiloženým datovým nosičem. Pracovníci oddělení uspořádali 19. listopadu 2009 pod názvem *Otázky současné ediční praxe* jednodenní textologické kolokvium. V oddělení rovněž během roku 2009 vznikla nová edice *Varianty*. Tato edice, kterou řídí Michal Kosák a Jiří Flaišman, si klade za cíl zpřístupňovat texty z oblasti textologie a editologie, práce domácích a ve výhledu též zahraničních textologů. Prvním vydaným svazkem jsou *Textologické studie* Miroslava Červenky.

Oddělení nadále pečovalo o rozvoj *Edice E* (<http://www.ucl.cas.cz/edicee/>), která zpřístupňuje v digitálním formátu .pdf publikace mající vztah k činnosti Ústavu pro českou literaturu (nejnověji především soubory příspěvků ze tří bohemistických kongresů pořádaných ÚČL a strojopisné ineditní sborníky ze sedmdesátých a osmdesátých let 20. století, jež jsou věnovány životním jubileím pracovníků našeho ústavu).

Středisko literárněvědných informací (vedoucí Mgr. Vojtěch Malínek) pokračovalo i v roce 2009 v plnění svých základních průběžných aktivit, spočívajících ve shromažďování, třídění a zveřejňování knihovnických, bibliografických a archivních dat. Kvantitativně lze jeho činnost v roce 2009 vyjádřit takto (není-li uvedeno jinak, jde vždy o data k 1. prosinci 2009, tj. přírůstky jsou kalkulovány za období leden až listopad 2009):

Knihovnická elektronická databáze v systému TinLib aktuálně dosahuje počtu 103 770 záznamů (včetně záznamů o edicích a jiných autoritách, tj. nejde o fyzické knižní svazky, tuto statistiku systém neumožňuje sledovat). Meziroční nárůst počtu záznamů v elektronické databázi dosáhl 9 025 záznamů, z toho 7 825 pochází z rekatologizovaného fondu Umělecké besedy. Počet knihovních jednotek ve fondu knihovny přesahuje 130 000 svazků, roční přírůstek k 1. prosinci 2009 pak 1 200 nových knih. V roce 2009 knihovna ÚČL odebírala 162 časopiseckých titulů, z toho 35 zahraničních. Aktuálně rozšiřované bibliografické databáze obsahují 287 221 položek (roční nárůst 10 771 položek). Další 104 336 položek čítají již uzavřené databáze RET (95 151 záznamů) a bibliografie českého exilu (9 155 záznamů). Lístkový katalog retrospektivní bibliografie byl letos rozšířen o cca 2 000 nových záznamů, nově pak bylo dešifrováno cca 4 000 lístků z dešifračního katalogu. Biografická databáze

CLO čítá aktuálně 30 020 záznamů, z toho na webu je k dispozici 7 183 zredigovaných jmenných hesel. Digitální archiv periodik se letos rozrostl na 336 751 obrázků (nárůst od 1. května 2008 činí 17 420 obrázků, dalších cca 15 000 obrázků je připraveno ke zveřejnění a cca 15 000 je oskenováno a čeká na kontrolu).

Všechny součásti oddělení tak zvládají plnit své průběžné úkoly a kromě nich se daří v určité míře plnit i některé úkoly nad plán (zpětná rekatalogizace knihovního fondu, zpětná excerptce periodik pro bibliografické databáze, převod databáze CLO do veřejně přístupné podoby aj.). K 1. říjnu 2009 byly zahájeny projekty *Seskenování lístkového katalogu retrospektivní bibliografie* a *Další rozvoj databáze CLO*.

b) Výčet nejdůležitějších výsledků vědecké (hlavní) činnosti a jejich aplikací

1. Milan Jankovič, Marie Kubínová, Jan Matonoha: *Text v pohybu*. Praha, Academia 2009. 3 svazky. ISBN 978-80-200-1749-9
2. Petr Šámal: *Soustružníci lidských duší. Lidové knihovny a jejich cenzura na počátku padesátých let 20. století (s edicí seznamů zakázaných knih)*. Praha, Academia 2009. 613 s. ISBN 978-80-200-1709-3
3. Pavel Janoušek: *Ivan Vyskočil a jeho neliteratura*. Brno, Host 2009. 384 s. (Tváře české literatury). ISBN 978-80-7294-310-4
4. Kateřina Bláhová: *České dějepisectví v dialogu s Evropou (1890–1914)*. Praha, Academia 2009. 192 s. ISBN 978-80-200-1723-9
5. *Slovník české literatury po roce 1945 on-line*, <http://www.ucl.cas.cz/cs/slovník-ceske-literatury>
6. Alice Jedličková: *Zkušenost prostoru*. Praha, Academia 2010, v tisku
7. Petr Hruška: *Někde tady – český básník Karel Šiktanc*. Host, Brno 2010, v tisku
8. Jiří Trávníček (ed.): *V kleštích dějin. Střední Evropa jako pojem a problém*. Brno, Host 2009. ISBN 978-80-7294-323-4

c) Anotace šesti nejdůležitějších výsledků vědecké činnosti

1. *Milan Jankovič, Marie Kubínová, Jan Matonoha: Text v pohybu*

Soubor tří studií z oblasti teorie literatury, které mají společný zájem o zkoumání nových tendencí a nových možností v přístupu k textu. Zatímco práce Milana Jankoviče a Marie Kubínové vycházejí především z podnětů domácí i evropské tradice strukturalismu, sémiotiky a recepční estetiky, studie Jana Matonohy je založena spíše fenomenologicky a hermeneuticky. Milan Jankovič se v jednotlivých kapitolách zabývá pojmy „text“ a „dílo“, jejich dynamikou, proměnami literárního díla v procesu čtení, genezí termínu „sémantické gesto“ u Jana Mukařovského a také interpretací próz Michala Ajvaze, Daniely Hodrové a pozdního Bohumila Hrabala. Hlavním objektem zájmu Marie Kubínové je analýza a souvislosti pojmů „text“, „dílo“, „význam“, „čtenář“, vztah čtenáře a textu, textu a reality spolu s komunikačními roviny uměleckého literárního díla, ústředním tématem práce Jana Matonohy je pokus o definici fenoménu „ženského psaní“ a explifikace vztahu pojmů „diskurz“, „gender“ a „text“.

Milan Jankovič, Marie Kubínová, Jan Matonoha: Text in motion

The collection of three studies, in the field of theory of literature, which share the interest in investigating the new orientations and opportunities in the approach to the text. Whereas the works by Milan Jankovič and Marie Kubínová follow particularly the inspiration of the home and European tradition of structuralism, semiotics and reception aesthetics, then the study of Jan Matonoha is more based on phenomenology and hermeneutics. Milan Jankovič deals in individual chapters with the concepts: „text“ and „work“, their dynamics, transformations of the literary work in the process of reading, genesis of the term „semantic gesture“ in Jan Mukařovský's conception and the interpretation of proses by Michal Ajvaz, Daniela Hodrová and proses of Bohumil Hrabal's late years. Marie Kubínová focuses on the analysis and context of the concepts: „text“, „work“, „meaning“, „reader“, relationship between the reader and the text, between the text and reality, together with the communication levels of the literary work of art. In the core of Jan Matonoha's study is the attempt to characterize the phenomenon of the „woman writing“ and to explicate the relationship between the concepts: „discourse“, „gender“ and „text“.

2. Petr Šámal: Soustružníci lidských duší. Lidové knihovny a jejich cenzura na počátku padesátých let 20. století (s edicí seznamů zakázaných knih)

Kniha mapuje pokus o ovládnutí, radikální proměnu a mocenské využití veřejných knihoven, k němuž došlo v Československu v období stalinismu. Úvodní výklad popisuje cenzuru lidových knihoven, zabývá se tím, jaké typy literatury byly z knihoven vyřazovány, a hledá příčiny této selekce. Další část pak sleduje pokusy knihovníků ovlivňovat či řídit soudobé čtenářství a tak vychovávat nového čtenáře. Titulní parafráze Stalinova výroku o spisovatelích, inženýrech lidských duší, chce na bázi dobové metafory kulturní práce jako industriální výroby pojmenovat smysl cenzurních aktivit a celé reformy knihoven a knihovnictví. Za pomoci vybraných nástrojů – knih, které vytvořili inženýři-spisovatelé, měli knihovníci opracovat lidský materiál a vytvarovat jej do podoby socialistického člověka budoucnosti. V druhé části práce jsou otištěny cenzurní seznamy, jimiž se v období stalinismu vyřazování knih z lidových knihoven řídilo.

Petr Šámal: The Machinists of Human Souls. Public Libraries and their Censors in the Early 1950s (with the edition of the lists of the prohibited books)

The book is mapping the power motivated attempt to take control, radically transform and utilise the public libraries, which came about in Czechoslovakia in the period of Stalinism. The introductory study concentrates on the main form of the successive censorship in the Communist Czechoslovakia: it describes the censorship of public libraries, traces what kinds of books were removed and looks for the reasons of this ban. The second section then follows the attempts of the librarians to influence or guide the contemporary readership, thus educating a new reader. The title paraphrase of Stalin's expression of the writers, the engineers of human souls, wants to define the sense of censoring activities and of the overall reform of libraries and librarianship at the base of the period metaphor of the cultural work as the industrial production. With the help of chosen tools – the books produced by the engineers-writers, the librarians were to machine the human material and mould it to the form of the now socialist man of the future. In the second part of the book there are published the most important censorship lists, which were the guidelines of the elimination of the books of the libraries.

3. Pavel Janoušek: Ivan Vyskočil a jeho neliteratura

Rozsáhlá monografie je věnována jedné z nejzajímavějších a nejinspirativnějších individualit české kultury. Literární badatel a teatrolog Pavel Janoušek přitom nevnímá Ivana Vyskočila pouze tak, jak je dnes v Česku zvykem, tedy jako mimořádného divadelníka a pedagoga, ale také jako výrazného spisovatele, jehož povídky a texty měly od šedesátých let výrazný vliv na podobu české literatury a spoluformovaly proud poetiky absurdity a literárních experimentů. Publikace zachycuje Vyskočilovu literární osobitost, ale také příčiny a logiku jeho postupného přechodu od literární výpovědi k jiným, divadelním výrazovým formám, které více odpovídají jeho naturelu i tvůrčímu programu.

Monografii otevírají úvahy o Vyskočilově „balancování“ mezi literaturou a divadlem a rekapitulace kořenů jeho tvorby v prostředí rodiny a „rodného“ Spořilova. Její těžiště ovšem spočívá nikoli v životopise, ale v podrobných analýzách textů a autorových programních vystoupení, tak jak chronologicky vznikaly pro Redutu, Divadlo Na zábradlí i Nedivadlo, a také jejich průměty do jednotlivých knižních publikací, jež vycházely od počátku autorovy činnosti až do poloviny let devadesátých.

Kniha je doplněna Kalendáři a Bibliografií Vyskočilova díla, kterou vypracoval zkušený bibliograf František Knopp.

Pavel Janoušek: Ivan Vyskočil and his nonliterature

The extensive monograph is devoted to one of the most interesting and inspirational personalities of Czech literature. What is important, Pavel Janoušek, the literary researcher and teatrology expert, does not perceive Ivan Vyskočil only as a theatre professional, an outstanding playwright and actor, as it is usual in Bohemia at present, but, too, as a distinguished writer, whose stories and texts from the 60s importantly influenced the nature of Czech literature and helped to shape the stream of the poetics of the absurdity and literary experiment. The publication shows Vyskočil's literary individuality, and, what is more, the reasons and logic of his gradual shift from the literary expression to other, theatre forms of expression, which more correspond both to his nature and creative programme. The monograph opens with the consideration of Vyskočil's „balancing“ between literature and theatre and the recapitulation of the roots of his creation in family and the environment of the „native“ Spořilov. But the monograph is focussing not on the biography, but on the detailed analyses of the texts and Vyskočil's programmatic performances, in the chronological order as they arose for Reduta, Divadlo Na zábradlí and Nedivadlo, and, too, on their projections in the individual book publications, which were published from the beginning of Vyskočil's activity up to the half of the 1990s.

The book is supplemented by the Calendar and Bibliography of Vyskočil's works which were worked up by an experienced bibliographer František Knopp.

4. Kateřina Bláhová: České dějepisectví v dialogu s Evropou (1890–1914)

Monografie se zabývá stále aktuálním, ale badatelsky spíše opomíjeným tématem kontaktů české vědy se zahraničím. Ke sledovanému fenoménu práce přistupuje ze čtyř stran. Nejprve sleduje „komunikační kanály“ české historické vědy se zahraniční tím, že komparuje generačně rozdílnou reflexi soudobé evropské historiografie v recenzích na stránkách českých odborných časopisů (ČČH a ČČM). Další část je věnována zahraničním studijním cestám nastupující generace badatelů na přelomu 19. a 20. století. Třetí rozsáhlá kapitola se zabývá fenoménem překladu odborných textů, jenž napomohl k metodologickému obohacení české vědy. Poslední, syntetizující kapitola se pokouší doložit, že právě úsilí české vědecké obce obstát v evropském kontextu přispělo ke kvalitativní proměně, jež vedla nejen k metodologické precizaci badatelské práce, ale i ke zrodu a metodologickému vyhranění dalších historických disciplín, jakými byly kulturní dějiny či právě zvolený příklad – literární historie. Na přelomu 19. a 20. století česká historická věda prošla zásadním zlomem – oprostila se od romantického nacionalismu a v dialogu se soudobou evropskou vědou nalézala cestu, jak se stát nezávislým, svébytným oborem s propracovanou metodologií. Pro tento proces byla klíčová právě otevřenost a připravenost sledovat, vnímat a reflektovat soudobé evropské metodologické trendy. Česká věda se v kontaktu s evropskými myšlenkovými proudy dále rozvíjela jako integrální součást evropské historické vědy.

Kateřina Bláhová: Czech Historiography in Dialogue with Europe (1890–1914)

The monograph deals with always important though rather neglected theme of the contacts of the Czech science with foreign countries. The pursued phenomenon is approached from four points of view. What is traced is the „communication channels“ of the Czech historical science and foreign countries. In the first section the generationally differing reflection of the contemporary European historiography in Czech specialist journals (ČČH and ČČM) is compared. The second section is devoted to the succeeding generation of researchers at the turn of the 19th and 20th centuries and their foreign studies. The third extensive chapter deals with the phenomenon of the specialist translation which contributed to the methodological enrichment of the Czech science. The last, synthesizing chapter endeavours to document that it was the very effort of the Czech scientific community to compare favourably with the European context that contributed to the qualitative transformation, which was leading not only to the methodological precision of the scientific work but to the rise and

methodological specification of other historical disciplines, such as cultural history or just the chosen example – literary history, as well. At the turn of the 19th and 20th centuries the Czech historical science experienced the fundamental turn – it freed itself from the romantic nationalism and in dialogue with contemporary European science it found the way to become an independent, autonomous discipline with well-developed methodology. What was crucial for this process was the very openness and readiness to follow, perceive and reflect the contemporary European methodological trends. The Czech science in contact with the European philosophical thought.

5. Slovník české literatury po roce 1945 on-line

V roce 2009 kolektiv pracovníků ÚČL dokončil první etapu práce na *Slovníku české literatury po roce 1945 on-line*, která je nyní bezplatně přístupná na adrese www.slovníkceskeliteratury.cz. Dokončená etapa zahrnuje hesla cca 950 spisovatelů a 150 literárních časopisů v rozsahu heslářů předchozích lexikografických prací oddělení pro výzkum literatury 20. století (Janouškův dvoudílný *Slovník českých spisovatelů od roku 1945 /1995 a 1998/* a Dokoupilův *Slovník českých literárních časopisů 1945–2000 /2002/*), doplněných o jména nejvýraznějších debutantů devadesátých let. Slovník, jehož smyslem je nabídnout i na internetu odborně garantované informace pro různě poučené okruhy zájemců, maximálně využívá možností tohoto média. Jeho prostřednictvím si uživatel najde cestu k dalším odborným zdrojům přístupným na internetu (zejména k bibliografickým databázím ÚČL, ale i k jiným informačním pramenům, týkajícím se předmětu konkrétního hesla). Hlavním redaktorem slovníku byl Michal Přibáň, jako redaktoři slovníku působili či působí Kateřina Bláhová, Věra Brožová, Eva Formánková, Michal Jareš, Veronika Košnarová, Klára Kudlová, Zuzana Malá, Karel Piorecký, Alena Přibáňová, Milena Šubrtová a Milena Vojtková.

Druhou etapou práce na slovníku je permanentní rozšiřování a doplňování hesláře stávajících typů hesel zejména v období do roku 2000. Souběžně probíhající třetí etapa spočívá ve vytváření hesel literárních institucí (zejména nakladatelství), badatelských center a profesních sdružení.

Dictionary of Czech Literature after 1945 online <http://www.ucl.cas.cz/cs/slovník-ceske-literatury>

In 2009 ÚČL has ended the first phase of the work on the Dictionary of Czech Literature after 1945 online, which now offers free online access to literature, functioning at the address www.slovníkceskeliteratury.cz. The completed phase comprises the entries of cca 950 writers and 150 literary magazines in the scope of the lists of entries of previous lexicographical works of the department of the research into literature of the 20th century (Janoušek's two-part Dictionary of Czech writers from 1945 /1995 and 1998/ and Dokoupil's Dictionary of Czech literary magazine 1945-2000 /2002/), supplemented by the names of the most distinct debutants of the 90s. The dictionary, the aim of which is to offer the professionally guaranteed information on the Internet to differently informed interested public, to the utmost takes advantage of the potential of the digital technologies. With the help of it the user can find how to get to other professional sources accessible on the Internet (especially to the bibliographical databases of ÚČL and to other information sources, concerning the selected item).

The main editor of the dictionary was Michal Přibáň, as the editors of the dictionary there worked or have been working Kateřina Bláhová, Věra Brožová, Eva Formánková, Michal Jareš, Veronika Košnarová, Klára Kudlová, Zuzana Malá, Karel Piorecký, Alena Přibáňová, Milena Šubrtová and Milena Vojtková. The second phase of the work on the dictionary is permanent increasing and supplementing the list of existing types of the entries, especially in the period up to 2000. The simultaneously running third phase is creating the entries of the literary institutions (especially publishing houses), research centres and of professional associations.

6. Alice Jedličková: Zkušenost prostoru

Práce reaguje na současný trend intermediálního výzkumu literatury a zabývá se možnostmi umělecké reprezentace a předpoklady čtenářského vnímání prostoru v narativním literárním díle; součástí úvah je i vzájemný vztah literárního a výtvarného zobrazení prostoru. Koncept narativní poetiky prostoru je aplikován v interpretacích moderní české prózy, které namnoze odkazují k paralelám ve výtvarném umění.

Alice Jedličková: The Experience of Space

The work is responding to the contemporary trend of the intermedial research of literature and is dealing with the possibilities of representation of space in art and preconditions of the reader's perception of space in the narrative literary work; the mutual relationship of space in literary and visual representations is highlighted as well. The idea of the narrative poetics of space is applied in the interpretations of the modern Czech prose which oftentimes refer to the parallels in fine art.

d) Konference, sympozia, kolokvia

V roce 2009 ÚČL pořádal či spolupřádal čtyři mezinárodní konference a jeden seminář, podrobně viz oddíl Mezinárodní spolupráce.

Pracovníci ústavu se pravidelně aktivně účastní velkého množství konferencí jak v České republice, tak v zahraničí; v roce 2009 např. Vojtěch Malínek vědecké konference v Polsku Komunistyczni bohaterowie, Jan Matonoha sedmé mezinárodní výzkumné feministické konference v Nizozemí, Dominik Budský ve Velké Británii Mezinárodního mediavelistického kongresu, Alice Jedličková ve Švédsku konference The Arts and the Senses – Intermediality and the Multisensorial, Jan Malura na Slovensku konference Žánrové podoby modlitby v kultuře 17. a 18. století, Tomáš Kubíček v Německu konference Mind, Narrative, Ethics.

Své výsledky prezentují badatelé nejen na vědeckých konferencích, ale i v pravidelných celoustavních diskusích.

S mimořádným zájmem se setkává volný přednáškový cyklus *Literárněvědné fórum*. V roce 2009 se v jeho rámci uskutečnil seminář *Nordic narratology: current trends and persistent problems*, věnovaný naratologii: Lars-Åke Skalin: 'Strange Voices'. Features of Literary Fiction Resistant to a General Narrative Theory; Göran Rossholm: On Narrative Universal; Anežka Kuzmičová: Neuronarratology, a jednotlivé přednášky: Michael Wögerbauer: Romány „o ničem“. Pražská spisovatelka Maria Anna Sagarová a její ženská poetika románu; Josef Zmr: Je třeba národní obrození znovu obrodit?; Siegfried J. Schmidt: Literary studies on their way from hermeneutics to media culture studies; Alice Jedličková – Stanislava Fedrová: Nejen Dorian Gray... Úloha obrazu v příběhu, úloha ekfráze ve vyprávění: příklady z české prózy; Marta Součková: K různým podobám ponovembrovej slovenskej prózy; Martin Machovec: Bondyho „Legendy“ z 50. let v kontextu jeho literárního

díla i v širších souvislostech; Zdeněk Hrbata: Psát cestu – trasy prostoru v trasách subjektu (poznámky k literárním možnostem cestopisu).

V rámci *Literárněvědného fóra* také 20. října 2009 proběhlo kolokvium k 80. narozeninám Milana Jankoviče pod názvem *Cesty znaků*: M. Jankovič: Identita díla v pohybu; M. Kubínová: Kontexty „znaku“ a „(ne)záměrnosti“; J. Matonoha: Jan Mukařovský – „pre-poststrukturalismus“, „jenseits“ strukturalismus a poststrukturalismus?; J. Fulka: Text, trhlina, zkamenělina: k jednomu hrabalovskému motivu; J. Zumr: První Hrabalovo filosofické opus; Z. Hrbata: Groteskno Haškových „cestopisných“ povídek; O. Sládek: M. Jankovič o tvaru uměleckého díla; D. Hodrová: Vyvolávání.

e) Nejvýznamnější popularizační aktivity pracoviště

Popularizační aktivity členů ÚČL pokrývají prakticky celou kulturní oblast, která souvisí s předmětem jeho bádání. Většinou jde o aktivity spojené obecně s reflexí kultury v naší zemi. K popularizaci oboru přispívají původní práce, edice i některé publikace vstupující do vzdělávacího procesu. Samozřejmě pravidelnou složkou popularizace oboru je recenzní, literárně publicistická i redakční aktivita v denním tisku, **kulturních i literárních časopisech** (Tvar, Literární noviny, A2, Host, Souvislosti, Aluze, Lidové noviny, Svět literatury, Divadelní noviny, Divadelní revue, Svět a divadlo, Soudobé dějiny aj.). I v roce 2009 pokračovala spolupráce s **Českým rozhlasem** (např. ČRo 3 Vltava, Kritický klub, pravidelný, 1x měsíčně vysílaný autorský pořad P. Janáčka o nové české literatuře, často s hosty z ÚČL) i s **Českou televizí** (ČT 24). Pravidelná byla též spolupráce s **nadačními fondy** Františka Langera a Cen Alfréda Radoka. Výrazná je redakční i ediční spolupráce s mnohými **nakladatelstvími** (např. Galén, NLN, Books and Cards, Akropolis, Academia, Torst, Pistorius & Olšanská, Malvern, Větrné mlýny, Host, Triáda). Pracovníci ústavu též organizují doprovodný program festivalu Libri, pracují rovněž jako členové redakčních rad, vědeckých komisí a orgánů, stejně jako porot literárních soutěží a cen, jako je Státní cena za literaturu, Magnesia Litera nebo Cena Knižního klubu.

Václav Petrbok se podílel na přípravě stálé expozice o dějinách a kultuře německojazyčného obyvatelstva českých zemí pod názvem *Naši Němci* pro kulturně-vzdělávací a vědeckou společnost Collegium Bohemicum v Ústí nad Labem i na podobě katalogu výstavy *Praha/Prag 1900–1945: Literární město dvou jazyků, mnoha prostředníků / Literaturstadt zweier Sprachen, vieler Mittler*, pořádané Adalbert-Stifter-Verein München.

Jiří Trávníček vedl v rámci projektu čtení *Jací jsme čtenáři?* přednášky a besedy v knihovnách, obdobně Petr Šámal.

Internetové stránky ÚČL zpřístupňují v elektronické podobě knihovnickou databázi Tinlib, jednotnou podobu anotovaných bibliografických databází i digitální kopie průběžně skenovaných českých literárních a kulturních časopisů 19.–20. století, databázi českých literárních cen, oceněných osob a porotců, databázi CLO – Biografii českých literárních osobností a Thesaurus českých meter.

Full-textová databáze *Česká elektronická knihovna* umožňuje bezplatný přístup k 1 700 edičně připraveným básnickým knihám, což pokrývá takřka veškerou básnickou knižní produkci 19. století.

Zdarma je k dispozici též internetový *Slovník české literatury po roce 1945*, obsahující více než tisíc hesel českých spisovatelů a literárních časopisů z období let 1945–2000.

Internetová *Edice E* přináší digitální podobu publikací, které se váží k činnosti a odborným záměrům Ústavu pro českou literaturu. Byla založena jako prostor pro zveřejnění dosud knižně nevydaných sborníků ze symposií, konferencí a kolokvií. Současně zpřístupňuje významné knižně vydané publikace vzniklé v průběhu více jak šedesáti let na půdě ústavu. V této oblasti se soustřeďuje na prezentaci klíčových kolektivních děl (např. *Dějiny české literatury*), zásadní ediční počiny (např. všech 21 dosud vydaných svazků *Souboru díla F. X. Šaldy*) či dnes již těžko dostupné a oblíbené příručky (např. *Slovník básnických knih, Editor a text*). *Edice E* přináší i konferenční sborníky z posledních let, např. *Omyly a objevy v umění 20. století, Obraz dějin v umění 20. století, Ideologie a imaginace, Povídka a periodický tisk, Felix Vodička 2004*, i výběr ze starších kolektivních souborů (*Poetika české meziválečné literatury, Jak číst poezii, Příběhy pod mikroskopem* aj.).

Svoji internetovou stránku má též *Studentská literárněvědná konference* a hlavní oborový časopis české literárněvědné bohemistiky vydávaný ÚČL, *Česká literatura*.

Knihovna a studovna Střediska literárněvědných informací je otevřena odborné veřejnosti 5 dní v týdnu. Její fondy čítají více než 130 000 svazků a jsou složeny z několika dílčích celků:

- Bohemistická knihovna ÚČL AV ČR, jejíž fond je kontinuálně doplňován a v současnosti plně elektronicky z katalogizován.
- Knihovna Umělecké besedy, tj. zakonzervovaný fond o cca 12 000 svazcích, který se do ÚČL dostal počátkem padesátých let po zániku Umělecké besedy. V současnosti probíhá

jeho retrokatalogizace do elektronické podoby, jejíž ukončení je plánováno na rok 2011. K dispozici je též lístkový katalog.

- Knihovnu někdejšího Kabinetu pro studium českého divadla tvoří zakonzervovaný fond o cca 12 000 svazcích, který ÚČL připadl v roce 1992, kdy byl Kabinet, součást někdejšího ÚČSL ČSAV, zrušen. Výhledově je připravován k retrokatalogizaci, zatím je k dispozici pouze lístkový katalog.

- Knihovnu někdejšího Oddělení západních literatur ÚČSL tvoří zakonzervovaný fond o cca 40 000 svazcích. K dispozici je zatím jen lístkový katalog (autorský i předmětový), retrokatalogizace je připravována v dlouhodobějším výhledu.

f) Spolupráce pracoviště s dalšími institucemi a s podnikatelskou sférou

Ústav pro českou literaturu pravidelně spolupracoval s institucemi: Obec spisovatelů, PEN klub, Kruh přátel českého jazyka, Divadelní ústav, Pražský lingvistický kroužek, Academia, Torst, Větrné mlýny, Host, Triáda, Archiv města Plzně, Národní knihovna v Praze, Národní muzeum, PNP Praha, knihovna Libri Prohibiti, Národní divadlo, Společnost Franze Kafky, Nadační fond Františka Langerera, Nadační fond Cen Alfréda Radoka, Česká knižnice, Litterula, Český rozhlas, Česká televize.

Vědecká a pedagogická spolupráce s vysokými školami

Pedagogické působení pracovníků ÚČL je velmi rozsáhlé. Zaměstnanci ústavu vyučují na univerzitách a vysokých školách (FF UK, PedF UK, KTF UK, FHS UK, FF MU, FF UP, FF OU, CET, DAMU) formou interní (na částečný úvazek) i externí pedagogické práce. Ta zahrnuje nejen přednášky, semináře, cvičení, samostatné kurzy, ale také obvyklé pedagogické činnosti jako konzultace, vedení a oponentury diplomových prací studentů, účast ve státnicových a jiných (např. postupových, přijímacích, konkurzních, oborových a atestačních) komisích. Středisko literárněvědných informací ÚČL trvale poskytuje plný servis studentům a pedagogům z různých pražských i mimopražských vysokých škol.

V letním semestru 2008/2009 bylo pracovníky ústavu ve 42 přednáškách a seminářích celkově odpřednášeno 520 hodin v bakalářských a 672 v magisterských programech.

V zimním semestru 2009/2010 to bylo 526 hodin v bakalářských a 806 v magisterských programech v celkem 47 seminářích a přednáškách.

Na vysokých školách působilo celkem 22 pracovníků ústavu.

Spolupráce s vysokými školami na uskutečňování doktorských studijních programů (DSP) a magisterského a bakalářského studia

V rámci společného doktorského studijního programu Ústavu pro českou literaturu AV ČR v Praze a Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, akreditovaného pod názvem *Teorie a dějiny literatury, obor Dějiny novější české literatury*, se v roce 2009 školilo celkem 15 doktorandů.

Hlavní formou spolupráce obou pracovišť jsou konzultace u školitelů, badatelský rámec tvoří společně řešený grantový projekt *Identita české literatury a její mezinárodní kontext*, jehož se dále účastní Ústav české literatury a literární vědy FF UK. Obě univerzitní pracoviště mají udělenou společnou akreditaci pro doktorský studijní program, Ústav pro českou literaturu AV ČR v projektu figuruje jako třetí školící pracoviště. Projekt vychází z reálné, dlouhodobé

spolupráce zainteresovaných subjektů. Po výzkumné stránce se projekt opírá o dlouhodobý výzkumný záměr *Dějiny české literatury v nadnárodním kontextu*.

Cílem projektu je především umožnit studentům přístup k aktuálním metodologickým problémům disciplíny formou přednáškových řad, na které jsou zváni přední odborníci i z disciplín pomezí a metodologicky inspirujících (filozofie, dějiny jiných umění, metodologie přírodních věd). Studenti získávají zkušenosti s organizací akcí tohoto typu, s redakční a ediční přípravou textů pro sborník, který z každé přednáškové řady vznikne. Dále projekt umožňuje metodologickou konfrontaci při zpracovávání konkrétních disertačních prací formou pravidelných společných kolokvií. Projekt také zahrnuje možnost krátkodobých studijních pobytů v tuzemsku i v zahraničí.

V roce 2009 se doktorandi a doktorandky zúčastnili též tradiční studentské literárněvědné konference pořádané ÚČL s názvem *Literární historie, sémiotika, fikce – inspirace dílem Vladimíra Macury*.

V roce 2009 byl Ústav pro českou literaturu AV ČR školícím pracovištěm 11 doktorandů.

Odborné expertizy zpracované v písemné formě pro státní orgány a instituce

Pracovníci Ústavu pro českou literaturu pravidelně zhotovují posudky pro GA ČR, MŠMT, Ediční komisi AV ČR, MK ČR, ČLF, Magistrát hl. m. Prahy, British Academy.

Celkem vzniklo v roce 2009 57 expertiz, např. Pavel Janáček vypracoval 36 posudků pro odborný panel grantového systému hl. m. Prahy či posudek projektu, přihlášeného do grantové soutěže Research Development Award pořádané British Academy.

Mezinárodní vědecká spolupráce

Ústav pro českou literaturu, zastoupený členy oddělení teorie, v roce 2009 i nadále spolupracoval s naratologickou pracovní skupinou ICN – Forschergruppe Narratologie na univerzitě v Hamburku, která pracuje pod vedením prof. W. Schmida na projektu *Aktuální naratologické problémy v českém a německém kontextu humanitních věd* (koordinátorem projektu je Ondřej Sládek). Projekt usiluje o nastínění aktuálních problémů a kritické zhodnocení dosavadního vývoje teorie vyprávění v kontextu českých a německých humanitních věd (zvl. literární vědy, historiografie, filmových studií atd.) v posledních dvaceti letech. Základním cílem projektu je uspořádání mezinárodního vědeckého sympozia, které se uskuteční v Praze v říjnu 2010.

Členové oddělení teorie Tomáš Kubíček, Ondřej Sládek a Bohumil Fořt spolupracovali též na projektu *Der Beitrag des slavischen Funktionalismus zur internationalen Narratologie* (hlavní řešitel: prof. W. Schmid, ICN – Forschergruppe Narratologie při Universität Hamburk), jehož výsledkem je monografie o přínosu slovanského funkcionalismu naratologii: Wolf Schmid (Hrsg.): *Slavische Erzähltheorie. Russische und tschechische Ansätze*. Berlin – New York: Walter de Gruyter 2009, do níž přispěli Ondřej Sládek a Bohumil Fořt studií *The Prague School and Lubomír Doležel's Theory of Fictional Worlds*.

V roce 2009 začala spolupráce na mezinárodním projektu (dalšími zúčastněnými institucemi jsou FF UK, Univ. of Stockholm, Univ. of Bologna, FÚ SAV) *Language, Reality, Fiction: Philosophy and Literary Theory on the Sources and Determinants of Meaning*, jehož hlavním řešitelem je prof. Petr Kořátko.

Rozvíjena byla spolupráce s Institutem slavjanovedenija Ruské akademie věd a s Ústavem slavistiky University of Pennsylvania na projektu *Český strukturalismus a ruský formalismus*, jehož vedoucím je Ondřej Sládek. Cílem projektu je analyzovat vztahy českého strukturalismu a ruského formalismu, jejich vzájemné inspirace a proměny, ke kterým došlo v průběhu 20. století, zejména pak v souvislosti s nástupem moderny a postmoderny. Oba směry prošly v minulém století řadou změn, které do jisté míry vypovídají o tendencích a směřování světové literární vědy a teorie. Výstupem z tohoto projektu bude soubor

teoretických a literárněhistorických studií, které si budou všímat podob a formování českého strukturalismu a ruského formalismu, hlavních tendencí a výzkumů nejvýznačnějších představitelů v obou teoretických proudech a jejich vzájemných vztahů a ovlivnění.

Václav Petrbok byl členem řešitelského týmu *Anfänge der wissenschaftlichen Slavistik: J. W. Pohl* (Deutsche Forschungsgemeinschaft Be 2241–1; hlavní řešitel: prof. Dr. Tilman Berger, Slavisches Seminar der Universität Tübingen, Německo). Cílem dvouletého grantového projektu byla transkripce znovunalezeného česko-německého slovníku J. V. Pohla s rozsáhlou studií o Pohlově díle lexikografickém, gramatografickém a prozodickém.

Václav Petrbok byl také spoluřešitelem projektu *Vorläufer der wissenschaftlichen Slavistik: M. W. Schimek* (hlavní řešitel: prof. Dr. S. M. Newerkla, Institut für Slavistik, Universität Wien), jehož cílem bylo připravit kritickou edici nově nalezené první části srovnávací slovanské gramatiky M. V. Šimka společně s konceptem celé práce a dalšími materiály (zejm. korespondencí).

Trvalá je spolupráce ÚČL s Österreichische Akademie der Wissenschaften – Österreichisches biographisches Lexikon und biographische Dokumentation (Václav Petrbok, Tomáš Kubíček) i s Ústavom slovenskej literatúry SAV, v jejímž rámci v září 2009 proběhlo třídní pracovní setkání badatelů z ÚSL a ÚČL, na kterém byla konfrontována aktuální témata výzkumu slovenské a české literatury.

Mezi další významné spolupracující instituce patří: Le Centre de recherches sur les arts et le langage, CRAL-EHESS-CNRS (Paris), Justus-Liebig-Universität Giessen (Internationales Promotionsprogramm Literatur- und Kulturwissenschaft – IPP), The School of Slavonic and East European Studies (University College London), Centre for European, Russian, and Eurasian Studies (University of Toronto, Canada), naratologické centrum při Stockholms universitet.

a) Akce s mezinárodní účastí, které pracoviště organizovalo nebo v nich vystupovalo jako spolupřadatel

V roce 2009 ÚČL pořádal či spolupřadatel 4 mezinárodní konference a jeden seminář:

Milan Kundera aneb Co zmůže literatura? (Dílo a ohlas) / Milan Kundera ou Ce que peut la littérature?; pořadatelé: ÚČL, FF MU, MZK

Dvě dekády demokracie; pořadatelé: ÚČL, Obec spisovatelů, České centrum mezinárodního PEN klubu, FF UP Olomouc

Páté symposium Česká kultura a umění 20. století; pořadatelé: ÚČL, FF UP Olomouc

Osmý ročník studentské literárněvědné konference Literární historie, sémiotika a fikce – inspirace dílem V. Macury; pořadatelé: ÚČL, PedF UK

Seminář uspořádaný ÚČL: Severská naratologie. Aktuální trendy a přetrvávající otázky / Nordic Narratology. Current Trends and Persistent Problems

b) Výčet jmen nejvýznamnějších zahraničních vědců, kteří navštívili pracoviště ÚČL AV ČR

Každoročně navštěvují ÚČL jako centrum bohemistického výzkumu význační zahraniční badatelé. V roce 2009 to byli mimo jiných: prof. Siegfried Schmidt (Universita Múnster), prof. Göran Rossholm (Stockholms Universitet), prof. Lars-Ake Skalin (Universita Örebro), prof. P. Steiner (University of Pennsylvania), prof. Veronika Ambros (University of Toronto), prof. Boel Westin (Královská švédská akademie literatury, dějin a umění), Mgr. Emma Strindmar-Nordström, PhDr. Helena Kosková (Norrköping), Ludmila Budagova, DrSc. (Rossijskaja akademija nauk), doc. PhDr. Jelena Paštéková, Ph.D., PhDr. Marcela Mikulová, CSc. (Slovenská akadémia vied).

V roce 2009 pobývalo v ústavu v rámci mimořádné podpory AV ČR určené zahraničním bohemistům 12 zahraničních stipendistů:

Agáta Dinzl-Rybářová, Ph.D. (Univerzita Salzburg), Klaudia Koczur-Lejk, Ph.D. (Štětínská univerzita), Mgr. Ani Burova (Sofijská univerzita), Mgr. Eurydice Antolin (Inalco, Paříž), Izabela Mroczek, Ph.D. (Uniwersytet Śląski), Mirna Šolić, Ph.D. (University of Glasgow), Mgr. Eva Grosek (Univerza v Ljubljani), prof. Joseph N. Rostinsky (Tokai University), Mgr. Frank Dietze (Universität Leipzig), Slaveia Dimitrova, Ph.D. (Sofijská univerzita), Irina Yakovleva, Meghan Forbes, BA (Columbia University).

c) Aktuální meziústavní dvoustranné dohody

Ústav slovenskej literatúry SAV – Slovensko-české konfrontace, Slovenská a česká literatura v historických proměnách

Ústav slavistiky RAV – Dějiny české literatury po roce 1945, Česko–ruské literární vztahy

Apendix:

Seznam publikací za rok 2009

Přílohou výroční zprávy je v samostatných souborech účetní závěrka, zpráva auditorky

Razítko

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Pavel Janoušek'.

Podpis ředitele pracoviště

Výběrová bibliografie za rok 2009

A. Publikované práce

I. 1. Monografie

BLÁHOVÁ, Kateřina: *České dějepisectví v dialogu s Evropou (1890–1914)*. Praha, Academia 2009. 192 s. ISBN 978-80-200-1723-9

JANKOVIČ, Milan, KUBÍNOVÁ, Marie, MATONOHA, Jan: *Text v pohybu*. Praha, Academia 2009. 139 + 301 + 169 s. ISBN 978-80-200-1749-9

JANOUSŠEK, Pavel:

Ivan Vyskočil a jeho neliteratura. Brno, Host 2009. 384 s. (Tváře české literatury). ISBN 978-80-7294-310-4

Hravě i dravě. Kritikova abeceda. Praha, Academia 2009. 365 s. (Literární řada). ISBN 978-80-200-1777-2

ŘEHÁK, Daniel (pseud. Daniel Samek):

Česko-irské kulturní styky / Czech-Irish Cultural Relations 1900–1950. English Version by Ondřej Pilný. Praha, Centre for Irish Studies, Charles University 2009. 64 s. ISBN 978-80-254-4263-0

ŠPIRIT, Michal: *Komentář – Josef Škvorecký: Zbabělci*. Praha, Books and Cards 2009. 302 s. (Spisy J. Š., 35/2). ISBN 978-80-904186-2-2

ŠÁMAL, Petr: *Soustružníci lidských duší. Lidové knihovny a jejich cenzura na počátku padesátých let 20. století (s edicí seznamů zakázaných knih)*. Praha, Academia 2009. 613 s. ISBN 978-80-200-1709-3

VODIČKA, Libor – JIŘÍK, Jan – SYROVÁTKA, Tomáš – ŠOTKOVSKÁ, Jitka: *Před oponou za oponou – Osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909–2009*. Pardubice, VČD 2009, 200 s. ISBN 978-80-254-5281-3

II. 2. Kolektivní publikace a sborníky

V kleštích dějin. Střední Evropa jako pojem a problém. Ed. Trávníček, J. Brno, Host 2009. 343 s. ISBN 978-80-7294-323-4

V Macurových botách. Výběr příspěvků ze studentské literárněvědné konference 2002–2009, Eds. Jedličková, A., Fedrová, S. Praha, Akropolis – ÚČL 2009. 402 s. ISBN 978-80-86903-99-6 a 978-80-85778-66-3

Obraz dějin v české a slovenské literatuře. 7. ročník studentské literárněvědné konference. Ed. Fedrová, S. Praha, ÚČL 2009 [online: www.ucl.cas.cz/slk]. 146 s. ISBN 80-85778-63-7

„O slušnou odměnu bude pečováno...“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Eds. Breň, T., Janáček, P. Praha, ÚČL 2009. 220 s. ISBN 978-80-85778-68-7

Literatura socialistického realismu. Východiska, struktury a kontexty totalitního umění. Ed. Šámal, P. Praha, ÚČL 2009, 158 s. ISBN 978-80-85778-64-9

<http://www.ucl.cas.cz/edicee/?expand=/sborniky/2009/lsr>

Na rozhraní kultur: případ Pavel/Paul Eisner. Ed. Petrбок, V. Ústí nad Labem, UJEP 2009. 160 s. ISBN 978-80-7414-172-0

Pokušení Jaroslava Kolára. Sborník k osmdesátinám. Eds. Sichálek, J., Hanzová, B., Lehečka, B. Praha, ÚČL – FF UK 2009. 319 s. ISBN 978-80-85778-65-6, ISBN 978-80-7308-278-9

Kommunikation und Information im 18. Jahrhundert – Das Beispiel der Habsburger Monarchie. Eds. Frimmel, J., Wögerbauer, M. Wiesbaden, Harrassowitz 2009. 401 s. ISBN 978-3-447-05918-3

III. 3. Studie, příspěvky ve sbornících, slovnících a odborných časopisech

BLÁHOVÁ, Kateřina:

Svaz českých (a československých) spisovatelů v letech 1968–1970. In *Pražské jaro 1968: Literatura – film – média.* Praha, Literární akademie 2009, s. 57–69

BROŽOVÁ, Věra:

Novelistické povídky Zikmunda Wintra. In Z. Winter: *Povídky.* Brno, Host 2009, s. 337–376

Tělo a tělesnost v literární produkci pro děti v druhé polovině 19. století. In *Tělo a tělesnost v české kultuře 19. století.* Eds. Petrasová, T., Michalíková, P. Praha, Academia 2010, s. 331–341

FIALOVÁ, Alena:

Až po ty lucerny... Spisovatelé a Pražské jaro v normalizační propagandě. In *Pražské jaro 1968: Literatura – film – média.* Praha, Literární akademie 2009, s. 82–88

Sametové naděje i zklamání. Listopadová revoluce očima české prózy. *Dějiny a současnost* 31, 2009, mimořádné číslo, s. 48–50

FLAIŠMAN, Jiří – KOSÁK, Michal:

Kritická hybridní edice. *Česká literatura* 57, 2009, č. 2, s. 266–275

Felix Vodička – textolog a editor. *Literární archiv* 41, 2009, s. 117–124

FORMÁNKOVÁ, Eva:

Dokumenty v dramatu. *Slovenská literatúra* 56, 2009, č. 6*, s. 80–85

Z Prahy až na Maltu. Velké dějiny prizmatem ikon populární kultury. *Bohemica Olomucensia* 1, 2009, č. 2, s. 245–249

FOŘT, Bohumil:

Fikční světy Thomase Pavela. In T. Pavel: *Román: morálka a svoboda*. Praha, ÚČL 2009. 72 s. (Theoretica et historica)

The Prague School and Lubomír Doležel's Theory of Fictional Worlds. *Slavische Erzähltheorie. Russische und tschechische Ansätze*. Berlin, Walter de Gruyter 2009, s. 313–352; s O. Sládkem

HEMELÍKOVÁ, Blanka:

Pacientka dr. Hegla ve veselém plážovém kompletu. Časopis Eva na pozadí populárních časopisů pro ženy. *Bohemica Olomucensia* 1, č. 2, 2009, s. 107–113

Parnas sobě? Ceny, podpory a stipendia literárního odboru ČAVU v letech 1890–1921. In „O slušnou odměnu bude pečováno...“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Eds. Breň, T., Janáček, P. Praha, ÚČL 2009, s. 101–129

Tělesnost jako přečin proti veřejné mravnosti (sbírka Sodoma Jiřího Karáska ze Lvovic). In *Tělo a tělesnost v české kultuře 19. století*. Eds. Petrasová, T., Michalíková, P. Praha, Academia 2010, s. 94–99

HRBATA, Zdeněk:

Poznámky ke srovnávání. In *Národní literatura a komparatistika*. Ed. Tureček, D. Brno, Host 2009, s. 56–64

Kritické výpravy do „země literatury“ – dějiny jako historická reportáž. *Česká literatura* 57, 2009, č. 4, s. 571–574

HRUŠKA, Petr:

Ouřezek, potutel, sakr, ošoust... Karel Šiktanc a umění klnout. *Host* 25, 2009, č. 9, s. 15–19

JANÁČEK, Pavel:

Chaos bez hranic. Populární beletristé normalizačního období v devadesátých letech. *Bohemica Olomucensia* 1, č. 2, 2009, s. 192–205

Literary censorship in outline. Administrative control and regulation of literary communication in 19th and 20th century Czech culture. *Mitteilungen der Gesellschaft für Buchforschung in Österreich* 11, 2009, č. 1, s. 47–54

Přínos Lexikonu české literatury ke studiu populární literatury 19. a 20. století. *Česká literatura* 57, 2009, č. 3, s. 425–436

Úvodem: Spisovatel jako veličina ekonomická. In „*O slušnou odměnu bude pečováno...*“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Eds. Breň, T., Janáček, P. Praha, ÚČL 2009, s. 9–18

Literatura polovičních profesionálů. Zdroje příjmů českých spisovatelů 19. a 20. století ve světle statistického experimentu podle Raymonda Williamse. *Tamtéž*, s. 180–205

Detektivka, národní literatura a Eduard Fiker. K situaci žánru v české kultuře třicátých a čtyřicátých let 20. století. *Slovenská literatúra* 56, 2009, č. 5–6, s. 438–451

JANOUSHEK, Pavel:

My a oni, naše a jejich myšlení o literatuře. *Bohemica Olomucensia* 1, 2009, č. 2, s. 64-70

Něco tak báječně zbytečného, jako je literatura. *Host* 25, 2009, č. 4, s. 40–41

JAREŠ, Michal:

Autorské honoráře ve světle vzpomínek nakladatelů. In „*O slušnou odměnu bude pečováno...*“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Eds. Breň, T., Janáček, P. Praha, ÚČL 2009, s. 145–150

Česká a slovenská literární spolupráce v britském válečném exilu. *Slovenská literatúra* 56, 2009, č. 6*, s. 29–37

Dokonalost je relativní pojem. *Česká literatura* 57, 2009, č. 3, s. 421–424

„Odpuzující jednání, odpuzující osoby, odpuzující psaní, odpuzující zápletka, odpuzující závěr. Rozsudek: Odpuzující.“ Mickey Spillane a „hammerovská“ série na přelomu čtyřicátých a padesátých let 20. století. *Slovenská literatúra* 56, 2009, č. 5–6, s. 430–435

Rok 1968 v Liberci: devatero kulturních dění a Václav Havel jako přívažek. In *Pražské jaro 1968: Literatura – film – média*. Praha, Literární akademie 2009, s. 97–104

Rozpolcenost a bezradnost: Svaz českých spisovatelů v prvních dnech po listopadu 1989. *Tvar* 20, 2009, č. 20, s. 10 17.

JEDLIČKOVÁ, Alice:

O racionálních strategiích v experimentální poezii, literární vědě a mediální společnosti. *Česká literatura* 57, 2009, č. 4, s. 534–541; spolu s M. Wögerbauerem

Obraz v příběhu – ekfráze ve vyprávění. Předběžné návrhy k rozlišení popisnosti a vizuality. *Slovenská literatúra* 57, 2010, č. 1, se S. Fedrovou

JUNGMANNOVÁ, Lenka:

Úvod – Teoretická a historiografická reflexe umění; Úvod – Kritická reflexe umění. In *Studie současného stavu podpory umění. Definice, historie, transformace, reflexe, vzdělání a výchova*. Eds Herman, J., Chládková, B., Jungmannová, L., Nekolný, B. Praha, Institut umění – Divadelní ústav 2009, s. 114–115 a 153

Počátky geneze Zahradní slavnosti. *Divadelní revue* 20, 2009, č. 4, s. 17–31

KRAITLOVÁ, Irena:

Okouzlení divadlem. Pátý svazek ediční řady Eseje, kritiky, analýzy. *Česká literatura* 57, 2009, č. 2, s. 280–286

KOŠNAROVÁ, Veronika:

Protrpět se k slasti. Několik poznámek k (nejen) francouzské erotické próze. *Host* 25, 2009, č. 6, s. 73–78

Jinde. Francouzská próza Věry Linhartové. *Česká literatura* 57, 2009, č. 5, s. 623–650

Tomáš Zmeškal, Milostný dopis klínovým písmem. *Český jazyk a literatura* 60, 2009/10, č. 2, s. 86–88

Vodičkovy Počátky krásné prózy novočeské a evokační schopnosti literárního díla, *Literární archiv* 41, 2009

KŘIVÁNEK, Vladimír:

Poezie niterného zření. In Petra Rosette: *Dovnitř obrácené oko*. Praha, Litterula 2009, s. 183–187

Překročit hranice obvyklého. Pět podob experimentu v české poezii dvacátého století. *Tvar* 20, 2009, č. 12, s. 8–9

KUSÁKOVÁ, Lenka:

Obraz (črta) v českém periodickém tisku první poloviny 19. století (příspěvek k poznání historické podoby žánru). *Česká literatura* 57, 2009, č. 1, s. 1–25

Ekonomické aspekty literární tvorby v předbřeznové době 1830–1848 (z pohledu nakladatelské a redakční korespondence, vzpomínek současníků a dobové publicistiky). In „*O slušnou odměnu bude pečováno...*“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Eds. Breň, T., Janáček, P. Praha, ÚČL 2009, s. 53–72

LINKA, Jan:

Kochem jako rozcestník výzkumu české raněnovověké literatury. *Česká literatura* 57, 2009, č. 5, s. 234–243

Rozmluva napříč věky. *Česká literatura* 57, 2009, č. 1, s. 111–115

Metodologické selhání a výběrová použitelnost v oblasti raného novověku. *Česká literatura* 57, 2009, č. 3, s. 404–411

Spor o Kochema. *Česká literatura* 57, 2009, č. 3, s. 459–461

MALÁ, Zuzana:

Cesta generace od revoluce k leknínům. Tvořící subjekt v teoretické reflexi české avantgardy počátku dvacátých let. In *Generace, skupiny a programy v literatuře*. Eds. Šmahelová, H.; Vojvodík, J. Příbram, Pistorius & Olšanská 2009, s. 87–111

Literární věda na cestě od hermeneutiky k mediální kulturní vědě. *Česká literatura* 57, 2009, č. 4, s. 542–554

Příběh slovenské avantgardy. *Česká literatura* 57, 2009, č. 1, s. 131–136

MALÍNEK, Vojtěch:

Cestou k Prvnímu svazku. In *Generace, skupiny a programy v literatuře*. Eds. Šmahelová, H., Vojvodík, J. Příbram, Pistorius & Olšanská 2009, s. 55–83

Světice Rosa. In *V Macurových botách*. Eds. Fedrová, S., Jedličková, A. Praha, Akropolis 2009, s. 55–70

MALURA, Jan:

Nad edicí Kochemova Velikého života aneb Znovu k metodám vydávání raněnovověké literatury. *Česká literatura* 57, 2009, č. 2, s. 253–265

Spor o Kochemu a současné bádání nad raněnovověkou literaturou. *Česká literatura* 57, 2009, č. 4, s. 561–570

Žánrové aspekty traktátu v literatuře raného novověku. In *Ako čítať traktátovú literatúru 17.–18. storočia*, Bratislava, Ústav slovenskej literatúry SAV 2009, s. 22–33

MATONHA, Jan:

Popis mnoha zápasů: diskurz, subjekt a moc v myšlení Judith Butler. *Česká literatura* 57, 2009, č. 6, s. 805–829; s M. Górkou

„Neviditelné jistoty“. Postava a motivika otce v prózách Milady Součkové, Sylvie Richterové a Daniely Hodrové. In *Od patriarchy k tatínkovi. Západoslovanské modely otcovství*. Eds. Filipowicz, M., Królak, J., Zachová, A. Hradec Králové, Gaudeamus 2008, s. 147–159

MINDEKOVÁ, Iveta:

Mýtus v románu Pavla Brycze Patriarchátu dávno zašlá sláva. In *V Macurových botách*. Eds. Fedrová, S., Jedličková, A. Praha, Akropolis 2009, s. 138–144

PAVLÍČEK, Tomáš:

Beate Müllerová, východoněmecká literatura a cenzura. *Česká literatura* 57, 2009, č. 4, s. 531–533

PEISERTO VÁ, Lucie:

František Doucha – autor literatury pro děti a mládež aneb Kudy cesta nevedla. In *V Macurových botách*. Eds. Fedrová, S., Jedličková, A. Praha, Akropolis 2009, s. 369–388

Josef Jaroslav Kalina, Václav Vilém Trnobranský, Vincenc Furch [hesla]. In *Rozkošný hrob. Antologie české romantické poezie*. Ed. Vaněk, V. a kol. Příbram, Pistorius & Olšanská 2009, s. 68–75, 105–112, 158–161

PETRBOK, Václav:

Goethe v Čechách a Čechy v Goethovi. In: J. Urzidil: *Goethe in Böhmen*. Příbram, Pistorius & Olšanská 2009, s. 455–467

Neznámý ediční projekt „pražské vlastenské společnosti“ z roku 1786. In *Pokušení Jaroslava Kolára*. Sborník k osmdesátinám. Eds. Sichálek, J., Hanzová, B.; Lehečka, B. Praha, ÚČL – FF UK 2009, s. 194–203

Junge Krieger – alte Kriecher? Vzpomínky na revoluci 1848/49. In *Vetché stáří, nebo zralý věk moudrosti?* Eds. Hojda, Z., Ottlová, M., Prah, R. Praha, Academia 2009, s. 117–130

Praha mezi mýtem a historií. Město jako symbol. *Acta historica neosolinsia* (Banská Bystrica) 11, 2008 (vyšlo 2009), s. 372–379

Miloslav Stieber, Josef Štolba, Karel Boleslav Štorch, Františka Stránecká. In *Österreichisches biographisches Lexikon* 61. Lieferung, Wien, Österreichische Akademie der Wissenschaften 2009, s. 250, 310, 325–326, 354–355

„Kritický outsider“ George L. Mosse. In J. Hanuš – R. Viček: *Historik v proměnách doby a prostředí – 20. století*. Brno, Matice Moravská 2009

PIORECKÝ, Karel:

Mezi útočištěm a útokem: Neúplný přehled současné české poezie. *Tvar* 20, 2009,

č. 1, s. 6–8

Česká poezie v roce krize. In *Nejlepší české básně 2009*, Brno, Host 2009, s. 109–124

Čas Bolesti. Tematizace času a dějinné situace v Holanově sbírce Bolest. In *V Macurových botách*. Eds. Fedrová, S., Jedličková, A. Praha, Akropolis 2009, s. 331–341

Remediace literární lexikografie. *Česká literatura* 57, 2009, č. 5, s. 711–721

PŘIBÁŇ, Michal:

Exil cestou k osmašedesátému. In *Pražské jaro 1968: Literatura – film – média*. Praha, Literární akademie 2009, s. 163–170

Tři bibliografie v jednom svazku. *Česká literatura* 57, 2009, č. 4, s. 587–593

Kdo byl kdo v české exilové literatuře let 1948–1968. *Host* 25, 2009, č. 3, s. 21–26

PŘIBÁŇOVÁ, Alena:

Nalezeno v překladu. Anglické verze Škvoreckého románů Příběh inženýra lidských duší a Scherzo capriccioso. In *Bohemica Olomucensia* 2009, sv. 2, Symposiana. Olomouc, Universita Palackého 2009, s. 158–164

PŘIBIL, Marek:

Mácha a německý romantismus. *Svět literatury* 19, 2009, č. 40, s. 16–28

ŘEHÁK, Daniel (pseud. Daniel Samek):

Skotská balada Dva havrani v českých překladech. *Plav* 2009, č. 2, s. 9–13 (spolu s ukázkami českých překladů)

Skotská zaříkadla. *Plav* 2009, č. 2, s. 14–18 (spolu s ukázkami zaříkadel)

SLÁDEK, Ondřej:

Vzestup a pád teorie. In A. Compagnon: *Démon teorie. Literatura a běžné myšlení*. Brno, Host 2009, s. 301–319

The Prague School in the United States. In Vykypěl, B., Boček, V. (eds.), *Travaux linguistiques de Brno. Recherches fonctionnelles et structurales* 2009. München, Lincom Europa 2009, s. 53–79

Rolul interpretului în hermeneutica religiei la Mircea Eliade. In: Valentová, L. (ed.), *Mircea Eliade în conext european, Praga: Sectia de Limba si Literatura Romana*. Institut de Studii Romanice FL UC, Asociatia Cehia-Romania 2008, s. 9–15

Podoby a proměny strukturální tematiky. *Literární archiv* 41, 2009, s. 41–54

ŠÁMAL, Petr:

Jak se stát socialistickým realistou: přepracované vydání sebe sama. *Česká literatura* 57, 2009, č. 2, s. 172–195

Co přineslo Pražské jaro Literárním novinám? Příspěvek k charakteristice jednoho týdeníku (a jedné generace). In *Pražské jaro 1968: Literatura – film – média*. Praha, Literární akademie 2009, s. 171–182

ŠKARPOVÁ, Marie:

Nádoby mdlé, hlavy nemající?, *Studia Comeniana et historica* 39, 2009, č. 81–82

TOPOR, Michal:

Literární medailonek: Pavel Fraenkl. *Duha* 23, č. 2, s. 14–17

Horizont Pandořiny svatyně. In *Na rozhraní kultur: případ Pavel/Paul Eisner*. Ed. Petrbock, V. Ústí nad Labem, UJEP 2009, s. 97–110

„Po provaze utkaném z vlastních nervů“ aneb Prozaické tělo šilencovo v literatuře konce 19. století. In *Tělo a tělesnost v české kultuře 19. století*. Eds. Petrasová, T., Michalíková, P. Praha, Academia 2010, s. 308–316

TRÁVNÍČEK, Jiří: Literární kultura v době internetové. Kolik recepčních polí a jaká? *Host* 15, 2009, č. 9, s. 23–28

VOJTĚCH, Daniel:

Politika rané moderny: nově k setkání a vzájemné inspiraci pražské a vídeňské modernistické „dramaturgie“ na přelomu 19. a 20. století. *Divadelní revue* 20, 2009, č. 3, s. 51–54

Doslov. Literární historik, jeho otázky a úkoly. In J. Brabec: *Panství ideologie a moc literatury. Studie, kritiky, portréty (1991–2008)*. Praha, Akropolis 2009, s. 290–297

VOJVODÍK, Josef:

Kindlers Literatur Lexikon. Stuttgart, Verlag J. B. Metzler 2009 (12 hesel)

„Písmo těla“: mezi nesmazatelnou stopou a jejím bělením. Němcová, Mácha, poetika krve a mystický eros. In *Tělo a tělesnost v české kultuře 19. století*. Eds. Petrasová, T., Michalíková, P. Praha, Academia 2010, s. 298–306

VODIČKA, Libor:

Brno zdraví Prahu! – Sametová revoluce v Brně pohledem teatrologie. *Theatralia. Revue současného myšlení o divadelní kultuře* 12, 2009, č. 1–2, s. 34–58.; s G. Hájkovou

Sametová revoluce pohledem teatrologie – východiska zkoumání a základní bibliografie. Tamtéž, s. 59–63

WÖGERBAUER, Michael:

Eine „Topographie des Buchwesens in den Böhmischen Ländern“? Ein Versuch zur Rekonstruktion regionaler Einheiten am Beispiel von Firmenmigration und Filialgründung 1750 bis 1850. In *Mitteilungen der Gesellschaft für Buchforschung in Österreich*, 2009/10, s. 31–42

Feuilletons am Ende einer Utopie. Paul Eisners Beiträge in der Prager Presse von 1938. In *Grenzdiskurse. Zeitungen deutschsprachiger Minderheiten und ihr Feuilleton in Mitteleuropa bis 1939*. Ed. Schönborn, S. Essen, Klartext 2009, s. 169–180

Siegfried J. Schmidt v roli pozorovatele literární vědy. In S. J. Schmidt: *Přesahování literatury. Od literární vědy k mediální kulturní vědě*. Praha, ÚČL 2009 (Theoretica et historica). s. 105–127

Litteratura Duplex. Ein Konzept der tschechischen und deutschen Literatur in Prag im letzten Drittel des 18. Jahrhunderts. In *Brücken. Germanistisches Jahrbuch Tschechien – Slowakei* 16, 2008, s. 9–36 (vyšlo 2009); s V. Petrboke

La vernacularisation comme alternative au concept d'«éveil national»? L'exemple de la Bohême. In *«Imprimer la langue». Histoire et civilisation du livre. Revue internationale, rédacteur en chef Frédéric Barbier*, IV, 2008, s. 149–173 (vyšlo 2009)

„Jeho prozatímním zaměstnáním je psát romány“. Zrod a zkáza profesionálního spisovatelství v Čechách kolem roku 1800. In „*O slušnou odměnu bude pečováno...*“ *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Eds. Breň, T., Janáček, P. Praha, ÚČL 2009, s. 19–31

IV. 4. Bibliografie:

KNOPP, František: Dílo Ivana Vyskočila a jeho ohlas v divadelní a literární kritice a publicistice. In P. Janoušek: *Ivan Vyskočil a jeho neliteratura*. Brno, Host 2009, s. 336–378

ŘEHÁK, Daniel (pseud Daniel Samek):

Válka na Inisthoně. *Plav* 2009, č. 2, s. 19–27 (spolu s edicí Macphersonovy básně v překladu Miloty Zdirada Poláka)

Výběrová literatura o Íránu a Persii v češtině. In M. Axworthy: *Dějiny Íránu*. Praha NLN 2009, s. 281–291. (Jméno sestavovatele neuvedeno.)

Bibliografie textů vydaných o Malajsku, malajštině a Malajsii v češtině. In Z. Zbořil: *Dějiny Malajsie, Singapuru a Bruneje*. Praha, NLN 2009, s. 358–363

V. 5. Edice

Jiří Brabec: *Šaldova vůle k integraci*. Eds. Kosák, M., Flaišman, J. *Zápisník o Šaldovi*, č. 16, 2009

Jiří Brabec: *Panství ideologie a moc literatury* (studie, kritiky, portréty 1991–2008). Eds. Kosák, M., Flaišman, J. Praha, Akropolis 2009. 316 s. ISBN 978-80-87310-02-1

Čan.: *Básně 3*. Ed. Kosák, M. Praha, Triáda 2009. ISBN 978-80-87256-10-7

Josef Čapek: *Knihy o umění*. Spisy Josefa Čapka sv. 5. Uspořádal a k vydání připravil L. Merhaut. Praha, Triáda 2009. ISBN 978-80-87256-09-1

Miroslav Červenka: *Textologické studie*. Eds. Kosák, M., Flaišman, J. Praha, ÚČL 2009. ISBN 978-80-85778-69-4

Vladimír Erker: *Tekuté písky*. Ed. Färber, V. Praha, Dauphin 2009. ISBN 978-80-7272-204-4

Jaroslav Hutka: *Fejetony*. Spisy Jaroslava Hutky sv. 3. Eds. Vojtková, M., Šulc, J. Praha, Galén 2009. ISBN 978-80-7262-561-1

Michal Mareš: *Přicházím z periferie republiky* (Stíny 12). Ed. Jareš, M. Praha, Academia 2009. ISBN 978-80-200-1786-4

Nejlepší české básně 2009. Eds. Šiktanc, K., Piorecký, K. Brno, Host 2009. ISBN 978-80-7294-335-7

Osoba a existence. Z perspektivy fenomenologicko-antropologické psychiatrie (1930–1968). Eds. Vojvodík, J., Hrdlička, J. Brno, Host 2009. ISBN 978-80-7294-333-3

Thomas Pavel: *Román: morálka a svoboda*. Ed. Jedličková, A., přel. Fořt, B., Jedličková A. Praha, ÚČL 2009 (Theoretica et historica). ISBN 978-80-85778-67-0

Josef Škvorecký: *Zbabělci*. Rukopis. Ed. Špirit, M. Praha, Books and Cards 2009 (Spisy Josefa Škvoreckého, 35/1). ISBN 978-80-904186-3-9

Jiří Tomášek: *Málo slov*. Ed. Färber, V. Praha, Triáda 2009. ISBN 978-80-87256-06-0

3 x 2. *Praha/Praga/Madrid/Roma/Řím. Básnická antologie/ antología poética/antologia di poesia*. Edice a redakce trojjazyčné básnické antologie Färber, V. (s medailony autorů). Praha, Památník národního písemnictví 2009; s A. Petruželovou. ISBN 978-80-85085-90-7

Johannes Urzidil: *Goethe in Böhmen*. Ed. Petrbock, V. (jazyková a odborná redakce, rejstříky). Příbram, Pistorius & Olšanská 2009. ISBN 978-80-87053-37-9

Zikmund Winter: *Povídky*. Ed. Brožová, V. Brno, Host 2009. ISBN 978-80-7294-330-2

Zíbrtovy edice předbělohorské zábavné četby. Ed. Malura, J. In *Pokušení Jaroslava Kolára*. Sborník k osmdesátinám. Praha, ÚČL – FF UK 2009, s. 218–225. ISBN 978-80-85778-65-6, ISBN 978-80-7308-278-9

B. Dokončené práce připravené k tisku

1. Monografie

HRUŠKA, Petr: *Někde tady – český básník Karel Šiktanc*. Brno, Host 2010

JEDLIČKOVÁ, Alice: *Zkušenost prostoru*. Praha, Academia 2010

KŘIVÁNEK, Vladimír: *Vladimír Holan – Básník*. Brno, Host 2010

MED, Jaroslav, *Literární život ve stínu Mnichova*, Praha, Academia 2010

PIORECKÝ, Karel: *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha, Academia 2010

VOJVODÍK, Josef, LANGEROVÁ, Marie, TIPPNER, Anja, HRDLIČKA, Josef: *Symboly obludností. Česká postavantgarda 40.–60. let*. Praha, Malvern 2010

Josef Palivec, Listář 1. Eds. Fedrová, S., Pelán, J., Rambousek, J. Praha, Torst 2010

„*Omnibus fiebat omnia*“. *Kontexty života a díla F. Bridelia SJ (1619–1680)*. Eds. Škarpová, M., Kosek, P., Lavický, T., Bělohávková, P. Praha – Kutná Hora, Státní okresní archiv Kutná Hora – Koniasch Latin Press (Antiqua Cuthna 4)

2. Studie, příspěvky ve sbornících, slovnících

FOŘT, Bohumil: Kunderovy světy jako svědectví o reálných světech. Případ Žert. In *Milan Kundera aneb Co zmůže literatura? (Dílo a ohlas)/Milan Kundera ou Ce que peut la littérature? (Oeuvre et son impal)*. Eds. Kyloušek, P., Vurm, P.

JEDLIČKOVÁ, Alice:

Why the verbal may be experienced as visual. In *The Aesthetic Dimension of visual culture*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing 2010; s S. Fedrovou

JUNGMANNOVÁ, Lenka: Dramatická tvorba Věry Linhartové, *Česká literatura* 58, 2010

Stereotyp a rituál, dramatické prostředky Lenky Lagronové [doslov]. In L. Lagronová: *Hry*. Brno, Větrné mlýny 2010

KOŠNAROVÁ, Veronika:

Prostor básně (triptychy *Dům daleko* a *Ianus tří tváří*). *Česká literatura* 58, 2010.

Máchové parafráze v textech Věry Linhartové. *Mácha redivivus (1809–2009)*. Praha, Academia 2010

Zahraniční erotická literatura v českých překladech 1989–2009. In *Pohlavní sklony v pořádku? Erotika v české literatuře, umění a kultuře 1989–2009*. Praha, Artes Liberales 2010

PETRBOK, Václav:

August Sauer und die Bohemistik. In *August Sauer. Ein böhmischer Intellektueller im Spannungsfeld von Kultur- und Wissenschaftspolitik*. Ed. Höhne, S. 2009/10

Bilingualismus/Zweisprachigkeit als literarisches Phänomen in den böhmischen Ländern im „langen“ 19. Jahrhundert. Das Prolegomenon zu einem Projekt. *Listy filologické* 2009/10

Město jako reálný a symbolický prostor vymezování národní identity: Praha na přelomu 19. a 20. století. In *Katalog výstavy Praha/Prag 1900–1945: Literární město dvou jazyků, mnoha prostředníků / Literaturstadt zweier Sprachen, vieler Mittler*, pořádané Adalbert-Stifter-Verein München; s J. Randákem

„Však my se sami dost dovedeme milovati“: Znovu o česko-židovsko-německé „revolučnosti“ v letech 1843–1847. In *Hrdinnost/nehrdinnost v české povaze 40. let 19. století*. Ed. Viktora, V. 2010

„Z krvácejících rakví teče naše vůle.“ Sudetští Němci také jako muži října? *Střed* 2009; s J. Randákem

PIORECKÝ, Karel:

Česká poezie mezi krizí a ghettem. *Umělec* 2010

Proměny čtenářství v procesu remediaci. *Česká literatura* 2010

SLÁDEK, Ondřej:

Felix Vodička v kontextu současné literární teorie a historie: recepce a revize. *Časopis pro moderní filologii*, 2009, č. 1–2

O fikci a skutečnosti: několik poznámek ke Kunderově Umění románu. In *Milan Kundera aneb Co zmůže literatura? (Dílo a ohlas)/ Milan Kundera ou Ce que peut la littérature? (Oeuvre et son impal)*. Eds. Kyloušek, P., Vurm, P.

ŠKARPOVÁ, Marie:

Hymnograf F. Bridelius. Několik literárněhistorických poznámek k rozsahu pojmu. In „*Omnibus fiebat omnia*“. *Kontexty života a díla F. Bridelia SJ (1619–1680)*. Eds. Škarpová, M., Kosek, P., Slavický, T., Bělohávková, P. Praha – Kutná Hora, Státní okresní archiv Kutná Hora – Koniasch Latin Press (Antiqua Cuthna 4)

TRÁVNÍČEK, Jiří:

In Cold Waters of Freedom. *Edinburgh Review*, širší verze pro portál Eurozine.

Zvítězili jsme – co teď?. *Svět literatury* 2010

Gibt es einen mitteleuropäischen Roman, oder gibt es ihn nicht? Bavorská akademie krásných umění, Mnichov

VOJTĚCH, Daniel:

„Frühling in Prag“. Auseinandersetzungen – Parallelen – Austausch. Zum tschechisch-deutschen Literarischen Kontext am Beginn des 20. Jahrhunderts. In *Literaturstadt zweier Sprachen, vieler Mittler*. München, Adalbert Stifter Verein.

VOJVODÍK, Josef:

Metafyzická předchuť očištění já od světa: k fenomenologii obrazů světa v knize Josefa Hrdličky. *Svět literatury* 20, 2010.